

Ohje tuottajavastuun ottamiseksi huomioon ympäristölupapäätöksissä ja niiden valvonnassa

Jätehuollon tuottajavastuuvuvelvollisuus koskee noin 15 000 suomalaista valmistajaa, maahantuojaa ja pakkaajaa. Tuottajavastuu koskettaa välillisesti myös ammattimaisia jätteen käsittelijöitä, mistä johtuen asia tulee ottaa huomioon jätteenkäsittelijöiden ympäristöluvuissa sekä valvonnassa.

Tämä ohje on tarkoitettu tueksi ympäristölupien käsittelijöille sekä jätteenkäsittelytoiminnan valvojille tuottajavastuuasioiden huomioon ottamiseksi.

Pirkanmaan ELY-keskus toimii jätehuollon tuottajavastuun valtakunnallisena valvontaviranomaisena lukuun ottamatta Ahvenanmaata.

Tuottajavastuu ympäristöluvuissa

Tuottajavastuulla tarkoitetaan tuottajan velvollisuutta vastata markkinoille saattamistaan tuotteista myös niiden elinkaaren lopussa. Jätelain (646/2011) 48 §:ssä on määritelty tuotteet, joiden valmistajilla, maahantuojilla, etämyyjillä sekä pakkaajilla on velvollisuus järjestää markkinoille laskemiensa tuotteiden jätehuolto kustannuksellaan, kun tuotteet poistetaan käytöstä.

Tuottajavastuun piiriin kuuluvia jätteitä ovat:

- sähkö- ja elektroniikkalaiteromu eli SER
- käytöstä poistetut paristot ja akut
- pakkausjätteet
- käytöstä poistetut renkaat
- romuajoneuvot ja niiden osat
- keräyspaperi

Vuonna 2021 lainsäädäntö laajeni sisältämään myös etäkaupalla Suomen markkinoille saatetut tuotteet. Vuosien 2023–2024 aikana tuottajavastuu on laajenemassa myös kertakäyttömuoveihin ja kalastusvälineisiin.

Käytännön tasolla tuottajavastuu hoidetaan liittymällä oman alan tuottajayhteisöön. Tuottajarekisteriin liittynyt tuottajayhteisö huolehtii tuottajan puolesta mm. tuotteen keräyksestä, kierrätyksestä ja jäteraportoinnista. Suoraan tuottajarekisteriin liittyminen on tuottajalle mahdollista vain poikkeustapauksissa.

Tuottajan ensisijainen oikeus järjestää jätehuolto (jätelaki 47 §)

Jätelain mukaan tuottajalla on ensisijainen oikeus järjestää vastuulleen kuuluvien käytöstä poistettujen tuotteiden jätehuolto. Muut toimijat saavat perustaa käytöstä poistettujen tuotteiden keräys- tai vastaanottojärjestelmiä taikka tarjota tähän liittyviä palveluita vain, jos tämä tehdään yhteistyössä tuottajan kanssa.

Ympäristöluvanvaraisten toimintojen osalta yhteistoiminta tuottajan kanssa tarkoittaa käytännössä sitä, että toiminnanharjoittaja on sopinut kirjallisesti tuottajayhteisön tai poikkeustapauksessa suoraan tuottajan kanssa tuottajavastuun piiriin kuuluvien jätteiden vastaanotosta. Kirjalliseksi katsotaan myös mm. sähköpostitse tehty sopimus. Jos kyseessä on sopimusketju, joka on osa tuottajan järjestelmää, yksittäisillä ketjun toimijoilla ei kuitenkaan tarvitse olla erillistä sopimusta tuottajayhteisön kanssa. Yksittäisille sopimuksille ei ole tarvetta esim. ison operaattorin alihankkijoilla, jotka toimittavat kaikki tuottajavastuun alaiset jätteensä tuottajayhteisön kanssa sopimuksen tehneelle operaattorille.

Tuotteiden *uudelleenkäyttöön tai uudelleenkäytön valmisteluun* liittyvät palvelut eivät edellytä yhteistoimintaa tuottajan kanssa.

Tuottajavastuuvälvönnän ehdotus ympäristöluvan tuottajavastuuta koskevaksi määräykseksi

Tuottajavastuun piiriin kuuluvien jätteiden, [lueteltuna tuottajavastuun alaiset jätteet], vastaanotto on tehtävä yhteistoiminnassa tuottajan kanssa.

Luvanhaltijan on tehtävä kyseisen tuottajan tai tuottajayhteisön kanssa kirjallinen sopimus, josta selviää yhteistyökumppanin nimi ja yhteistoiminnan alkamispäivä. Asiakirjasta on myös selvittävä, mitä tuottajavastuun piiriin kuuluvaa jätettä sopimus koskee. Asiakirjat on pyydettäessä esitettävä valvontaviranomaiselle.

Lisäksi luvanhaltijan tulee raportoida tuottajayhteisölle tai tuottajalle jätteen keräys-/käsittelymäärät ja -tavat vuosittain, jotta tuottajayhteisö tai tuottaja voi raportoida ne edelleen tuottajavastuuviranomaiselle (Pirkanmaan ELY-keskus).

Tuottajavastuu ympäristölupien valvonnassa

Jätelain 47 §:n valvonta

Tuottajavastuuvalvontaviranomainen (Pirkanmaan ELY-keskus) valvoo jätelain 47 §:n noudattamista yleisesti. Ympäristölupien valvojat kunnissa ja ELY-keskuksissa valvovat jätelain 47 §:ää laitosten lupamääräysten valvonnan yhteydessä.

Tarkastuskäynnillä valvoja:

- tarkistaa, että tuottajavastuun alaiset jätteet on lajiteltu oikein eikä niitä ole sekoitettu muihin jätteisiin tai materiaaleihin (esim. SER-jätettä tai sen osia metallijätteeseen tai akkuja SER-jätteeseen).
- tarkistaa, että toiminnanharjoittaja toimii yhteistoiminnassa tuottajan kanssa. Pyytää toiminnanharjoittajalta tiedot tuottajayhteisöistä tai tuottajista, joiden kanssa tällä on kirjallinen sopimus. Sopimukset tai muut kirjalliset dokumentit voidaan myös pyytää nähtäviksi.
- tarkistaa siirtoasiakirjoista tuottajavastuun alaisten jätteiden asianmukaisen vastaanoton ja jätteiden kuljetusketjun jättekoodien oikeellisuuden.
- kirjaa edellä mainitut asiat tarkastuspöytäkirjaan.

Pirkanmaan ELY-keskus antaa asiassa asiantuntija-apua sekä ryhtyy tarvittaessa valvontatoimenpiteisiin, jos luvanhaltija toimii jätelain 47 §:n vastaisesti.

Kaikilla tuottajavastuualoilla on tuottajia, jotka eivät vielä ole hoitaneet tuottajavastuunvelvoitteitaan (ns. vapaamatkustajia). Ympäristöviranomaisten havaitsemista mahdollisista vapaamatkustajista pyydetään olemaan yhteydessä tuottajavastuuvalvontaviranomaiseen.

Uudelleenkäyttö ja uudelleenkäytön valmistelu

Tuotteiden uudelleenkäyttöön tai niiden valmisteluun liittyviä palveluita saa tarjota ilman yhteistoimintaa tuottajan kanssa. Jätelain 6 §:n mukaan *uudelleenkäytöllä* tarkoitetaan tuotteen tai sen osan käyttämistä uudelleen samaan tarkoitukseen kuin mihin se on alun perin suunniteltu. Esimerkki uudelleenkäytöstä on auton käytettyjen varaosien käyttö. Uudelleenkäytöllä EI tarkoiteta esimerkiksi ajovoima-akkujen käyttöä energiavarastojen valmistamiseksi, koska tuotetta ei käytetä alkuperäiseen tarkoitukseen. Kyseessä on tällöin uuden tuotteen valmistus ja sen tuottajavastuusta vastaa uuden tuotteen valmistaja.

Uudelleenkäytön valmistelulla tarkoitetaan jätteen tarkistamiseksi, puhdistamiseksi tai korjaamiseksi toteutettavaa toimintaa, jolla käytöstä poistettu tuote tai sen osa valmistellaan siten, että se voidaan käyttää uudelleen ilman muuta esikäsittelyä. Uudelleenkäytön valmistelua ovat esimerkiksi pinnoitettavaksi menevien renkaiden keräys ja lajittelu.

Valvojan kannattaa varmistaa, että kyseessä on uudelleenkäyttö tai sen valmistelu, eikä esim. materiaalien hyödyntäminen. Esimerkki materiaalien hyödyntämisestä on piirikorttien purkaminen laitteista ja lähettäminen kierrätykseen toiselle operaattorille.

Lisätietoja

Ajantasaista tietoa tuottajavastuusta, tuottajayhteisöistä ja tuottajarekisteristä on löydettävissä [Tuottajavastuun verkkosivuilta](#).

Vuoden 2023 alusta lähtien tuottajavastuunsa hoitaneet tuottajat voi tarkistaa suoraan kehitteillä olevasta [Jäte- ja tuotetietojärjestelmästä](#).

Tuottajavastuuvalvojat antavat asiasta lisätietoja:

- Akut ja paristot, Jaana Mäenpää, jaana.m.maenpaa(at)ely-keskus.fi, +358 295 036 396
- Pakkaukset ja juomapakkaukset, Tuomo Aunola, +358 295 036 319
- Autot, Mervi Sivula, +358 295 036 011
- Keräyspaperi, Jonna Paatonen, +358 295 036 365
- Renkaat, Jonna Paatonen +358 295 036 365
- Sähkö- ja elektroniikkalaitteet, Satu Ala-Könni, +358 295 036 091
- Etäkauppa, Tiina Vermaete, +358 295 036 271
- Tiiminvetäjä, SUP-lainsäädäntö, Teemu Virtanen +358 295 036 399

Sähköpostiosoitteet: etunimi.sukunimi@ely-keskus.fi

Yleinen sähköpostiosoite: tuottajavastuu@ely-keskus.fi

Tilaa tuottajavastuun [Uutiskirje](#)

Seuraa tuottajavastuuta [Twitterissä](#)

Pirkanmaan ELY-keskus
Kansallinen tuottajavastuuvalvontaviranomainen

Lainsäädäntöä:

[Valtioneuvoston asetus sähkö- ja elektroniikkaromusta 519/2014](#)

[Valtioneuvoston asetus paristoista ja akuista 520/2014](#)

[Valtioneuvoston asetus pakkauksista ja pakkausjätteestä 518/2014](#)

[Valtioneuvoston asetus romuajoneuvoista sekä vaarallisten aineiden käytön rajoittamisesta ajoneuvoissa 123/2015](#)

[Valtioneuvoston asetus keräyspaperin erilliskeräyksestä ja kierrätyksestä 528/2013](#)

[Valtioneuvoston asetus käytöstä poistettujen renkaiden erilliskeräyksestä ja hyödyntämisestä 527/2013](#)